

FAKTA

Stiftelsen for naturforskning og kulturminneforskning er et nasjonalt og internasjonalt kompetansesenter innen miljøvernforskning.

Stiftelsen har ca. 210 ansatte (1994) og omfatter NINA - Norsk institutt for Naturforskning og NIKU - Norsk institutt for kulturminneforskning.

FAKTA-ark gir populariserte sammendrag av publikasjoner fra stiftelsen.

NINA • NIKU

Nr. 27 — 1994

Rolige fritidsaktiviteter mest utbredt

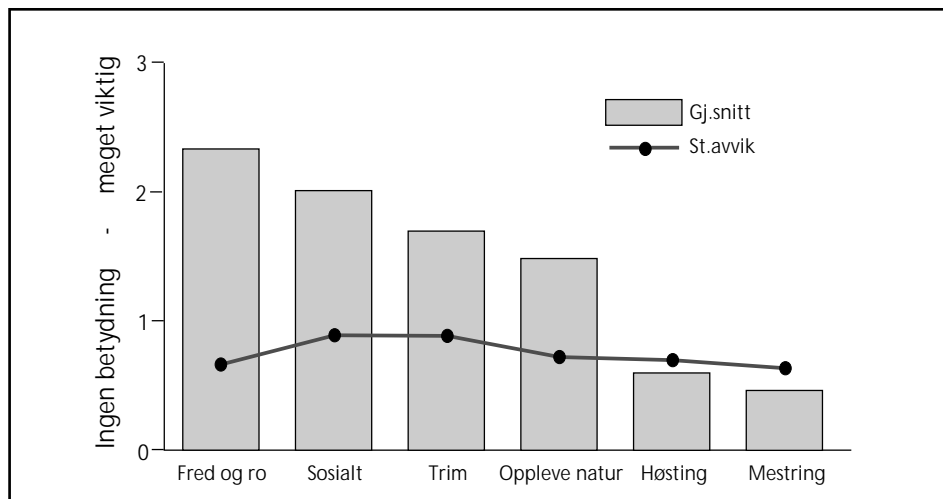
Det er de rolige og lite ressurskrevende fritidsaktivitetene som er mest utbredt her i landet. Aktiviteter som «turer i skog og mark», «solt seg», «badet utendørs», «syklet på vei/gate» og «vært ute i motorbåt», er de aktivitetene som er mest utbredt.

KORTE FOTTURER i skog og mark har en noe høyere utbredelse i den nye NINA-undersøkelsen om friluftsliv i Norge enn i våre tidligere undersøkelser, samtidig som spaserturer i nærområdene ikke er tatt med. I en undersøkelse fra 1989 var slike korte spaserturer den mest utbredte aktiviteten, og det kan tenkes at endel av disse spaserturene denne gang er rapportert som korte fotturer i skog og mark.

«Fred og ro» viktigst

I undersøkelsen var det også spørsmål om hva folk synes er viktige grunner for å gå på tur. De ulike motivasjonsspørsmålene ble satt sammen til seks sammensatte mål for motivasjon. Ser en hele utvalget under ett, er det motivasjonsfaktoren «fred og ro» som i gjennomsnitt ble vurdert som viktigst. Faktoren «fred og ro» inneholder spørsmål som «komme ut i frisk natur, vekk fra støy og forurensning» og «oppleve naturens stillhet og fred».

Motivasjonsfaktorer som «sosialt», «trim» og «oppleve natur» får i gjennomsnitt en vurdering mellom *ganske viktig* og *litt betydning*. Forhold som «høsting»

Ulike former for turmotivasjon.

og «mestring» synes derimot å være mindre viktig.

Resultatene fra faktoranalysen av motivasjon kan ses som et forslag om å se befolkningens motivasjon som en modell med seks dimensjoner.

Den forteller oss klart at det er mer enn én grunn for å gå på tur. Alle seks faktorene fremtrer også så tallmessig tunge at de synes å fortjene oppmerksomhet.

Forskjeller mellom landsdelene

Det ble identifisert at urbanitet spiller en rolle for tre av de seks motivasjonsfaktorene. Etter at det var kontrollert for effekten av urbanitet, ble det likevel identifisert geografiske forskjeller mellom ulike handelsfelt (landsdeler) på tre av de seks motivasjonsfaktorene.

Også kjønn er en viktig variabel. For kjønn ble det identifisert forskjeller på fire av de seks motivasjonsfaktorene. I tillegg til dette ble det også identifisert signifikante interaksjonseffekter på tre av de seks motivasjonsfaktorene, noe som indikerer at kjønnsforskjellene ikke er like i de seks handelsfeltene (landsdelene). Det synes derfor klart at folks motivasjon ikke bare er mangfoldig, men at dette mangfoldet også er noe ulikt fordelt i de ulike delene av befolkningen.

Mangfold i naturbruken

En samlet konklusjon er at hverken friluftslivsaktiviteter eller motivasjon for friluftslivsaktiviteter er noe enkelt og entydig. Det finnes flere slags friluftslivsaktiviteter og flere og ulike dimensjoner i friluftslivsmotivasjonen. Det synes klart at det eksisterer viktige forskjeller mellom ulike deler av befolkningen, ulike turaktiviteter, og ulik motivasjon for friluftslivsaktiviteter. En bør derfor i videre forskning på dette feltet unngå de altfor enkle utgangspunktene, og vise en viss respekt for det mangfold som faktisk finnes i befolkningens friluftsliv og fritidsbruk av natur.

Fakta-arkene i ny design

1. september i år ble NINA (Norsk institutt for naturforskning) organisert sammen med NIKU (Norsk institutt for kulturminneforskning) i Stiftelsen for naturforskning og kulturminneforskning, med hovedadministrasjon i Trondheim. Nyetableringen medfører endringer i grafisk profil på stiftelsens trykte produkter. I fremtiden vil fakta-arkene også omfatte publikasjoner fra NIKU.

Stoffet er hentet fra

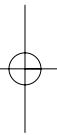
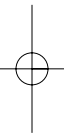
NINA Oppdragsmelding 309

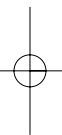
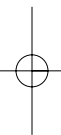
Jørund Aasetre, Jo Kleiven, Bjørn P. Kaltenborn:

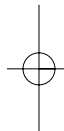
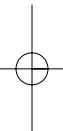
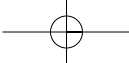
«Friluftsliv i Norge — Motivasjon og atferd».

FAKTA

Sosialt samvær med venner og familie er en av mange grunner til at nordmenn driver friluftsliv.

Foto: BJØRN P. KALTENBORN

Mosjon og fysisk form

Majoriteten av utvalget driver med mosjon. Nesten halvparten driver med mosjon minst én gang i uken (49 prosent), mens 15 prosent driver med mosjon mindre enn én gang i uken. Litt over en tredjedel av utvalget (35 prosent) driver ikke med mosjon/trening. En prosent svarte vet ikke.

Flertallet i utvalget vurderer sin egen fysiske form som middels eller ganske bra. På en skala fra meget bra til dårlig velger nesten halvparten (49 prosent) midtalternativet «ikke så verst» for å beskrive egen fysiske form. 28 prosent anser sin egen fysiske form som «ganske god», mens 9 prosent anser egen fysiske form som «ganske dårlig». 9 prosent anser sin egen fysiske form som meget god, mens få anser egen fysiske form som dårlig (5 prosent).

Utvalget ble også spurt om hvor langt de kan jogge i flatt lende uten å hvile. Hele 70 prosent tror de kan jogge minst 500 m, mens litt over halvparten tror de kan jogge minst 1 km. En femtedel (20 prosent) tror derimot ikke de kan jogge noe i det hele tatt.

HVEM HILSER? — Majoriteten pleier å hilse på folk de møter ute i naturen når de er langt fra bebyggelsen (82 prosent). Bare 10 prosent svarte at de ikke hilser på folk de møter ute i naturen langt fra bebyggelse, mens 8 prosent besvarte spørsmålet med vet ikke.

Friluftsliv og organisasjoner

TIL SAMMEN er 17 prosent av de spurte medlemmer av minst én av 11 friluftslivsorienterte organisasjoner, der en mindre del av befolkningen er medlemmer. (Idrettslag og bedriftsidrettslag organiserer til sammenligning 29 prosent av utvalget).

De største organisasjonene er Norges Røde Kors Hjelpe korps med 7,4 prosent av utvalget, Den Norske Turistforening med 4,9 prosent og Norges Jeger- og Fiskerforbund med 4,3 prosent av utvalget. De øvrige organisasjonene er betraktelig mindre.

Få deltakere

Det er totalt sett få som deltar i kurs og opplæring eller organiserte turer i regi av disse organisasjonene. Bare 1,8 prosent av utvalget har deltatt i kurs/opplæring, mens 2,3 prosent har deltatt i organiserte turer.

Medlemmer og forskjeller

Medlemmene i disse 11 organisasjonene skiller seg ikke signifikant fra befolkningen ellers når det gjelder alder eller kjønn, men har samlet sett et noe høyere utdanningsnivå. Det er også signifikante forskjeller i aktivitetsmønsteret og motivasjonen mellom medlemmer og ikke-medlemmer. Disse forskjellene er til en viss grad forståelige ut fra de forestillinger en vanligvis forbinder med de tre viktigste foreningene.

Mer presise resultater

En undersøkelse av det organiserte friluftslivet og en sammenligning mellom medlemmer og ikke-medlemmer kunne gitt mer presise resultater dersom undersøkelsen hadde trukket uavhengige utvalg fra de enkelte organisasjonene. I et slikt studium ville det sannsynligvis også vært mulig å få en grundigere behandling av organisasjonenes rolle enn det som er mulig ut fra denne undersøkelsen.

Forskjeller blant de unge

Det vil også være lettere å belyse eventuelle forskjeller mellom de enkelte organisasjonene for eksempel i forhold til aktivitetsmønster og motivasjon. Det virker høyst sannsynlig at det er klare forskjeller mellom organisasjoner som eksempelvis DNT og Norges Jeger- og Fiskerforbund. Annen forskning fra ungdommens deltakelse i ulike miljøer og fritidsrelaterte foreninger viser klare forskjeller mellom disse foreningene.

Landsomfattende undersøkelse

Rapporten omhandler data fra en landsomfattende undersøkelse utført av MMI i 1992; den gir data om bl. a. deltakelse i ulike fritidsaktiviteter og motivasjon for å være på tur i skog og mark. Undersøkelsen er utført på et representativt landsdekkende utvalg.